

བོད་དེང་རབས་ཅན་གྱི་གཞི་རྒྱུ་མང་གཞི། དང་པོ།

ཆོ་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བྲིས།

“ཡོངས་ཁྱབ་གྱི་འོ་འཁྱུལ་ཞིག་ནི། གང་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དེར་མི་ཚོས་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སློབ་འགོལ་བྱེད་པའི་སློ་ལོག་ཅིག་འཆང་གི་ཡོད།
དངོས་གནས་བྱས་ན་གང་ལ་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་བྱེད་པ་དེར་གཞན་གྱིས་
སློབ་ཆོལ་བྱེད་པར་གདོང་ལེན་བྱེད་ཀྱས་པའི་སློ་ལོག་བཅང་དགོས་པ་ཡིན།”
ཉལ་རྟེ་འི་རི་ཆེ། ཟེལ་ཉེམ། ཁེ་འི་རྟེལ། Friedrich Wilhelm Nietzsche

ཐོག་མར། ང་རང་གི་ངོས་ནས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་
ཅེས་པར་འགོལ་བརྗོད་ཅིག་ལྷ་ཡི་ཡིན། ང་རང་ལ་མཚོན་ན་དེང་རབས་
ཅན་གྱི་བོད་ཅེས་པ་དེ་རང་དབང་དང་ལྡན་པ། ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ། ཚོས་
ལྷགས་རིས་མེད། འྲོམ་རུའི་དཔལ་འབྱོར་ལ་གཞི་བཞག་པའི་མང་གཞི་འི་
སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ལ། མི་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་གྱི་
བསྐྱབ་བྱ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ལ་གོ་ཡི་ཡོད། དེ་ཡང་གངས་རིའི་རུ་བས་
བསྐྱོར་བའི་ཞིང་དེར་མི་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། རང་རང་གི་རྣམ་པ་བཏོན་
ནས་བྱ་གཞག་ལེགས་བྱུབ་བྱེད་སྤྱིའི་གོ་སྐབས་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པ་དང་། མི་
སྣོམས་ཚུང་རྣམ་ཞན་རྣམས་ལ་སྤྱང་སྤྱོད་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།

འདས་པའི་ལྷ་བ་ཁ་ཤས་རིང་བ་ཡུལ་དུ་རྒྱུ་འོག་ངའི་བསམ་ཚུལ་གྱི་ཆ་
འགའ་ཤས་ཤིག་སྟེལ་རྒྱུ་འོག་སྐབས་བྱུང་། དེ་འབྲེལ་དུ་བོད་རིགས་སྐྱོན་ལྷ་
དང་སེམས་འཁྲུང་ཅན་གྱི་རྒྱ་རིགས་མི་དམངས་དང་། དེ་བཞིན་བྱམས་བཙུ་
ཅན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་བ་རྣམ་པས་གྲས་པར་སློབ་སྟོབས་འཕེལ་བའི་ཡིག་རྒྱུང་
འགའ་བསྐྱེད་སྤྱད་བས་གྲས་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་ཡི་ཡོད། ང་རང་
དགའ་འོས་པ་ཞིག་ལ་ང་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་གིས་འཛིན་པའི་འདོད་ཚུལ་ཏེ་
ལམ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་དང་། ངས་དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་ཅིག་གི་
ཐོག་བཤད་པའི་བསམ་ཚུལ་ལ་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་གི་ཡོད་
པར་སྣང་གི་འདུག

ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གིས་ང་ཚོར་བྱ་བ་གང་
ཞིག་ཡིན་རུང་རྒྱ་མེད་རྒྱུ་མེད་ངང་ཡོང་གི་མེད་པ་དེ་གསལ་པོར་སྟོན་གྱི་
ཡོད། རྒྱ་དང་རྒྱུ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་དེ་ལ་ཆ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཞིག་
ཡོད། །ཅི་འདྲ་བ་ཡི་ལས་བྱས་པ། འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་ཉིད་དུ་འགྱུར། ། མར་
དུག་གི་ས་བོན་བཏབ་ནས། ཡར་ཤིང་འབྲས་ཀྱི་སྣང་པོ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་རེ་བ་
བྱེད་ཐབས་མེད། དེར་མ་ཟད། ནང་ཚོས་ནང་ཤེས་རབ་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ནི་
སྣང་རྗེ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཡོད། རྒྱ་ཡུལ་དྲོད་སོགས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་
འཛོམས་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ཅི་ཤིང་སྐྱེ་ཐབས་བྲལ་བ་བཞིན། སྣང་རྗེའི་ཚ་
བས་མ་ཟེན་པའི་སྐྱེ་ཚོགས་ཤིག་དེང་རབས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཚོགས་ངོ་མར་

འགྲུར་རྒྱ་ཏ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན།།

ངས་པ་ལུལ་དྲ་རྒྱའི་ཐོག་ཏུ་གདོན་རྒྱའི་ཆེས་མཐའ་མའི་བསམ་ཚུལ་དུམ་
བྱ་འདིའི་ནང་། ངས་དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་ཅིག་འཇུགས་སྐྱུན་བྱེད་པར་
མཁོ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གལ་འགངས་ཆེན་པོར་མཐོང་བའི་བསམ་ཚུལ་ཁག་ཁ་
གས་ཤིག་ཚང་མའི་སྐྱུན་སྒྲར་བཤམ་རྒྱ་ཡིན། ལུ་མཐུད་བརྗོད་རྒྱར། བོད་
མིའི་ངོས་ནས་དང་སྤངས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་མི་མང་ལ་འབྲེལ་མཐུད་བྱེད་རྒྱའི་
ལས་དོན་ཐོག་ལྷགས་སྒོན་རྒྱག་རྒྱའི་རེ་བ་བྱེད་རྒྱ་དང་། བོད་གྱི་དཔལ་
འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་ཐོག་ངས་རུས་ལྷགས་
ལུ་མཐུད་གདོན་རྒྱ་ཡིན།

སྐྱུལ་སྐྱུ་ལོ་རྒྱུང་ནམས་ལ་སྦྱོང་བརྗོད།

དུས་རབས་མང་པོའི་རིང་ལ་སྐྱུལ་སྐྱུ་ནམས་ཀྱི་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་སྐྱུན་
པའི་ཞབས་འདེགས་མང་པོ་ཞུས་ཡོད། སྤྱི་ནོར་ཡགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་འོན་
པོ་ཆེ་ནི་མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་གྱི་དཔེ་མཚོན་གསོན་པོ་ཞིག་ཡིན། ང་རང་
སྐྱེར་ངོས་ནས་བརྗོད་ན། དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་ཅིག་གི་གཞི་རྒྱའི་མང་
གཞི་དེར། ང་ཚོས་ཚོས་ལྷགས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལམ་དུ་བསྦྱོང་དགོས། ཚོས་
ལྷགས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་བཞུགས་པའི་པན་ཡོན་ནི་དེའི་ཉེན་ཚབས་
ལས་ཏ་ཅང་གི་མང་བ་ཡོད། ང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཆེས་གཉན་སྤང་ཆེ་
བའི་དུས་ཚོད་དེར་ཡགོང་ས་མཚོག་ལྷ་བུའི་སྤྱི་ནོར་མེད་པའི་དབུ་བྲིད་ཡོད་

པ་ནི་ང་ཚོའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བཤོ་སྐལ་གིན་ཏུ་བཟང་པོ་ཡིན་པ་སྒྲོས་མེད་
རེད། ལོ་རྒྱུས་ལ་བྱིར་མིག་ཅིག་བལྟས་ན་ང་ཚོས་གསལ་པོ་ཤེས་ཐུབ་པ་ནི།
༼མངོན་སྲིད་ཀྱི་ཆ་ནས་༽འདས་པའི་ཡལོང་ས་མཚོག་སྐྱེ་ཐོག་གོང་མ་
རྣམས་ནི་ཡལོང་ས་མཚོག་སྐྱེ་བྱེད་བརྟུ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་ཉེ་འགམ་ལའང་
སྲེབས་ཀྱི་མེད།

ལུ་མཐུང་དེ་མ་བརྗོད་གོང་། ངས་ཚོས་ལྷགས་དབྱེར་མེད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་
དེར་འགྲེལ་བརྗོད་ཅིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་སོང་། མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཚོས་
ལྷགས་དབྱེར་མེད་ཅེས་བརྗོད་ན་བཀུར་འོས་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་རྣམས་ཆབ་
སྲིད་ནང་འཇུག་ཞུགས་བྱེད་མི་ཚོག་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་ཚ་བ་ཉིད་
ནས་བདེན་པ་མ་རེད། གོང་དུ་ངས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་ནང་ཚོས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་
ལ་སྲོལ་གཉེར་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་བཞིན།
བོད་མི་ཡིན་ནོ་ཅོག་ཚང་མར་ཆབ་སྲིད་ནང་འཇུག་ཞུགས་བྱེད་རྒྱུར་བསྐྱུལ་
མ་གཏོང་དགོས། སློག་འཇུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐོག་ནས་ཞུས་ན་ཚོས་ལྷགས་
དབྱེར་མེད་ཅེས་ན། ཚོས་དང་སྲིད་གཉིས་རང་དབང་སོ་སོར་གནས་པ་ཞིག་
ལ་ཟེར། དེ་ནི་ཡལོང་ས་མཚོག་གི་སྐྱེ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་ཟབ་མོ་ཞིག་
ཡིན་ནའང་། ང་ཚོ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ངོས་ནས་ད་བར་དེར་དང་ལེན་ཞུ་
ཐུབ་མེད།

མ་འོངས་པའི་དུས་ཚོད་ནང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ཆེད་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་

གྱིས་ལྷ་མཚུང་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་རྣམས་གདན་ལྷན་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པ་ནི་སློབ་མེད་རེད།
དོན་དངོས་ལ་གཞི་བཞག་པའི་ཐོག ང་ཚོས་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་རྣམས་ལ་དེང་དུས་ཀྱི་
ཆབ་སྲིད་དཔལ་ཕྱོར་རིག་པར་སློབ་སྦྱོང་གནང་རོགས་ཞེས་འབོད་སྐྱུ་ལ་ལྷ་
རྒྱ་དེ་གལ་འགང་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོར་སྦྱང་། ངས་ཤེས་གསལ་ལ་ལོ་རབས་དྲུག་
ཅུའི་འགོ་སྟོན་ལ་ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་དབུ་འཁྲིད་པའི་འོག་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་རྣམས་
ཀྱི་ཆེད་དུ་སློབ་གྲྭ་ཞིག་བཙུགས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནང་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་མང་པོ་
ཞིག་དབྱིན་ཡིག་སྦྱང་སྐབ་པ་བྱུང་ཡོད། སློབ་གྲྭ་དེའི་ནང་གསན་བསམ་
གནང་ཕྱོང་བའི་སྐྱུ་ལ་སྐྱུའི་ཁོངས་སུ་མཁས་དབང་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་
དང་། ཚོས་རྒྱམ་དུང་པ། དགེ་ལེགས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་ཡོད། ཁོང་
རྣམ་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་ཞབས་
འདེགས་རྒྱབས་ཆེན་ལུས་ཡོད།

སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་རྣམས་པས་དེང་དུས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དཔལ་ཕྱོར་རིག་པར་སློབ་གཉེར་
གནང་བའི་ཕན་ཡོན་ནི། གཞན་གྱི་ཁོང་རྣམས་བསྐྱུ་བྲིད་བྱེད་རྒྱུ་ཉུང་དུ་
འགོ་བ་དང་། ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་འཐེན་ཁྱིམ་ཉུང་དུ་འགོ་བ། སློལ་རྒྱུན་གྱི་སྐྱི་
ཚོགས་ལ་བརྒྱུད་མངའ་ཡག་ཏུ་ཡོང་བ། འདྲིན་སྦྱོང་གི་གནད་འགག་ཐད་
རྒྱས་མངའ་ལེགས་སུ་སོང་ནས་དགོན་པའི་དོ་དམ་ཡག་ཏུ་ཡོང་རྒྱ། བོད་
དེང་རབས་ཅན་ལ་འགྱུར་རྒྱུའི་བྱ་གཞག་ཐད། ང་ཚོའི་དབུ་བྲིད་རྣམས་ལ་
ཁོང་རྣམས་ཀྱི་མཚུན་འགྱུར་རོགས་རམ་ཡག་པ་གནང་སྐབ་པ་སོགས་དགོ་

མཚན་དུ་མ་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་ལ་སློབ་སློང་སློང་རྒྱུ་ཡི་ཐད། བཅོམ་བྱོལ་གཞུང་དང་ད་ལྟོ་

མི་སྐྱེར་ཚང་མས་ཆ་ཤས་སྤངས་ནས་སྤྱལ་སྤྱོད་གཞིན་རྣམས་ལ་ཐད་ཀར་

ཟབ་སློང་གོ་སྐྱིད་ཞུས་ཏེ། དེང་དུས་ཚབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལྷ་གྲུབ་

མཁས་དབང་། ཉ་དཔེར་ན། ཞེ་གུམ་སི་མི་ཏེ། (Adam Smith) ཀལ་མག་ཁི་སི། (Karl

Marx) ཐོ་འོ་མ་སི། ཇ་ཉ་པར་སན། (Thomas Jefferson) ཇིམ་སི་མི་གི་སན། (James

Madison) བན་ཇི་མིན་ ཉ་པེ་རན་ཁ་ལིན། (Benjamin Franklin) ཕི་གར་གྲུ་

ཁར། (Peter Drucker) ཇ་ཞི་ག་ཤ་ཆི། (Jack Welch) ལ་སོགས། །རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་

ཁོང་རྣམས་ལ་དོ་སློང་གནང་རྒྱ་དང་། བཏོ་སློང་དེ་རྣམས་ད་ལྟོ་འདི་བཀའ་

མོལ་ནང་སློང་དགོས། གལ་ཏེ་ད་ལྟོ་ཚང་མས་ཕྱར་གྱུ་མཉམ་འདེགས་ཐོག་

འབད་བཅོམ་བྱས་ན། དེའི་བསམ་པར་དེའི་འབྲས་བུར་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་

ཆེད་ཕན་རྒྱས་རྒྱབས་ཆེན་ཞིག་ཐོན་རྒྱུ་ཡིན་པ་ནི་ཁ་ཚོ་འདི་གཅོད་ནས་ཞུ་

ཐུབ།

རྒྱ་རྒྱུན་དང་ཐབས་ལམ་ཐོག་མཐོ་བསམ་གཏོང་བ།

སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཡོད་

པ་རེད། དང་པོ། སྤྱུག་བསྐྱལ་བདེན་པ། གཉིས་པ། ཀུན་བྱུང་བདེན་པ།

གསུམ་པ། འགོག་བདེན། བཞི་པ། ལམ་བདེན་བཅས་སོ། ། ཚབ་སྲིད་

དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཞུས་ཁོངས་ནས་ཞུས་ན་ད་ལྟོ་འདི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མི་རྣམས་

ཀྱི་དུས་ཚོད་མང་ཆེ་བར་བདེན་པ་དང་པོ་དང་གསུམ་པར་དམིགས་ཏེ་ཁ་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་སྤང་། ད་ཆ་ང་ཚོའི་དམིགས་པ་རྣམས་བདེན་པ་
གཉིས་པ་༼ང་ཚོའི་དཀའ་རྒྱུ་གས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་༽དང་བདེན་པ་བཞི་པ་༼དེ་
རྣམས་བཅོས་ཐབས་༽ཐོག་བརྒྱུར་དགོས། དེ་མིན། ང་ཚོའི་འབད་བཅོམ་
རྣམས་དོན་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མེད་པའི་འབྲི་ལྷོག་གི་ངོ་བོ་ཅམ་དུ་འགྱུར་
གྲིད།

དེའི་ཐད་ངའི་བསམ་པར། གསར་འགོད་པ་དང་ཚུམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་
ཆེན་པོ་ཞིག་ལེན་ཐུབ་ཀྱི་རེད་སྟམ་ཀྱི་འདུག ཁོང་ཚོས་ང་ཚོའི་དབུ་བྲིད་
རྣམས་དང་མི་དམངས་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་རྒྱུ་དང་ཐབས་ལམ་ཐད་མཐོ་བསམ་
གཏོང་ཆེད་ངར་ཤུགས་སྐྱིན་དགོས། དཔེར་ན། ང་ཚོའི་དབུ་བྲིད་དམ་མི་
དམངས་རྣམས་ལ་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་ཅེས་འདྲི་རྒྱུའི་ཆ་བལ་ཁོང་ཚོར་
བསམ་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེས་འདྲི་དགོས།
ལན་མང་པོར་ང་ཚོའི་བཤོ་སྤང་ནང་ལྷག་བསམ་ཚེལ་མེད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་
མང་པོ་ཞིག་ཐོས་རྒྱུ་ཡོད་ཅུང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་བྱེད་ནི་རྒྱ་མཚན་ལས་
ལྷོག་སྟེ་སེམས་ཚོར་དྲག་པོ་ཤ་སྟག་ཅིག་ཡིན། རྒྱ་མཚན་ལ་གཞི་བཅོལ་ན་
དེས་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་དང་རབས་ཅན་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུར་བ་བརྒྱུད་རྒྱུར་
པན་རུས་ཡོད།

བཙེ་བཀུར་ནི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་མི་འགའ་རེས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་འགྱུར་བ་གཏོང་
སྤྱི་ཚེད། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ཚོར་སྐྱེར་ངོས་ནས་ཁ་
གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེར་མ་ཟད། ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་ཞན་ཆ་ལ་
བརྟམས་ནས། སྤྱི་དྲུག་དང་སྤྱི་ལྔ་སྤྱི་ལྔ་ཆེན་ཁག་ལ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱོད་
འཇུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་དམའ་འབབ་བྱེད་སྤྱངས་ནི་རྒྱ་ནག་གི་
དམངས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཁོང་ཚོའི་སྐད་པ་
ནི་རྒྱ་གཞུང་གིས་གཙང་མ་བཟུས་ཟིན་པས་ང་ཚོས་བསམ་གཞིགས་བྱེད་
ཐུབ།

ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྤྱངས་ནི་ཉ་ཅང་གསལ་པོ་ཡིན། དེ་ནི་ཚོས་
ལྷགས་འདྲ་མིན་ཁག་དང་སྤྱི་ཚོན་འདྲ་མིན་ཁག་གི་བོད་མི་རྣམས་
ལྷགས་སྤྱིས་སྤྱི་ན་མ་མཆིས་པ་འཇུག་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་
ནང་ཚོས་ལྷགས་དང་ཚོགས་སྤྱི་འདྲ་མིན་ཁག་ནས་ཡིན་པའི་མི་ངན་ཡང་
མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེར་ཉེན་དགོས་མེད་ཀྱི་དགྲ་སྤྱོད་བཟོ་བ་ནི་
གཅིག་ནས་དུས་ཚོད་འཕྲོ་བརྒྱུག་དང་གཉིས་ནས་ཡར་རྒྱས་འགོ་རྒྱུར་
འགོག་རྒྱུ་བཟོ་ཡི་ཡོད།

ང་རང་ལ་མཚོན་ན་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་གཞུང་ཞབས་རྣམས་ནི་
གཞུང་ཞབས་དང་། དང་སྤྱངས་མི་སྤྱི་གཉིས་གཅིག་སྤྱོད་ཡིན་པ། མཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཏུ་སྤྱང་། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་གཞུང་ཞབས་ཟུར་

པ་ཞིག་གི་བྱ་ཡིན་པའི་ངོས་ནས། གཅིག་བྱས་ན། ངས་ཕྱོགས་ཞིན་བྱས་ཡོད་
སྲིད། ཡིན་ན་ཡང་། གཞུང་ཞབས་པ་བརྒྱ་ཆ་མང་ཆེ་བས་ཆ་རྒྱུན་ཞན་པོར་
མ་སྟོས་པར་རང་རང་གི་འགན་འཁུའི་ལས་དོན་གང་ལེགས་གྲུབ་རྒྱུའི་
འབད་བཅོམ་རྒྱུར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ང་རང་ལ་ཡིད་ཆེས་གཙང་མ་ཡོད།
ད་ཆ་ང་རང་འཚོ་བ་རང་སྦྱོང་ངང་ཨ་རིའི་ནང་གནས་སྡོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པས་ང་རང་སྐྱེས་ངོས་ནས་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ལ་སྐྱབས་བཙོལ་དགོས་
ཀྱི་མེད་སྟབས། ངས་ལས་སྐྱོ་བོའི་ངང་བོད་གཞུང་ལ་སྦྱོན་འཇུགས་དང་
བཙེ་འཇོག་མ་བྱས་ན་འང་ཚོགས་པ་འདྲ་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་། ང་ཚོ་འདྲ་
བའི་མི་སྐྱེས་ཚོས་བོད་གཞུང་ལ་གྲུས་བཀུར་ཞུ་རྒྱུ་ནི་ཕྱི་རབས་པ་རྣམས་ལ་
མིག་དཔེ་བཟང་པོ་སྟོན་རྒྱུར་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་པོར་མཐོང་། གལ་ཏེ་ང་རང་
ཚོའི་གཞུང་ལ་ང་ཚོས་གྲུས་བཀུར་མ་ཞུས་ན་གཞན་གྱིས་ཞུ་མི་སྲིད།
བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་དེ་སྤར་བས་སྟོབས་ལུགས་ཆེ་བ། གྲུ་ཡངས་བསྐྱུན་
བདེ། དེ་བཞིན་བྱུང་འགྱུར་ལ་ཁ་ཕྱོགས་པ་དང་སྦྱིད་སྤང་དོད་དུ་འགྱུར་
ནས་གཞོན་ནུ་ཤེས་བྱོན་གཉིས་ལྡན་ཅན་མང་ཙམ་འཁོར་རྒྱུ་དང་། གང་
ཡོད་པ་རྣམས་ཉར་ཚགས་བྱེད་རྒྱུ་དང་སེམས་ལུགས་སྤར་ཆེད། དེའི་གཞི་
རྩའི་སྟོམ་གཞི་དང་ལམ་ལུགས་སྟོལ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་བ་ལུགས་ཆེན་ཞིག་
གཏོང་དགོས་པ་དེར་ཐེ་ཚོམ་བྱེད་ཡུལ་ཏེལ་འབྲུ་ཙམ་ཡང་མ་མཆིས།
དེར་མ་བཟད། ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འཁོག་གི་སྦྱོན་བརྗོད་དང་འོས་ཤིང་འཚམས་

པའི་དབང་ཚད་དང་འགན་བེད་སྟོམས་། ཉེན་འགོག་ཚོད་སྟོམས་སོན་། དགོས་པ་
ནི་རྒྱ་ཚོགས་ཤིག་ལ་མཚོན་ན་ཏུ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན། ང་ཚོས་
ཐབས་ཁྲུས་ལ་འགྱུར་བ་བཏང་སྟེ་གཞུང་གི་མཛད་གཙུག་ལྟོས་མི་ཤེས་བྱོན་
གཉིས་ལྡན་ཞིག་འདེམས་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་ལས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནད་
མཁན་རྣམས་ལ་ཆེ་མཐོང་དང་། རོགས་པ་བྱེད་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས་ཡོད་
སྐབས་རོགས་པ་མ་བྱས་ན། ད་ཡོད་ཤེས་བྱོན་ལྡན་པའི་གཞུང་ཞབས་རྣམས་
ལ་ཕོག་ཐུག་འགྲོ་རྒྱུ་མ་ཟད། མ་འོངས་པར་གཞོན་ནུ་ཤེས་ཡོན་ཅན་གཞུང་
ཞབས་ནང་འཇུག་ལ་སློབ་ཡོད་རིགས་རྣམས་ཀྱང་། ལས་སྣེ་ལ་ཞུགས་རྒྱུར་
འགོག་རྒྱུ་བཟོ་གྲིད། བཅོན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ལས་སྣེར་ཤེས་བྱོན་ལྡན་
བསམ་ལྡན་པའི་གཞུང་ཞབས་མེད་ན་དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་གསར་
འཇུགས་རྒྱུ་ལེགས་ཀྱི་ཡོད་རྒྱུ་ལེ་བ་ནི་ཏུ་ཅང་ཚུང་།
ང་ཚོས་རང་གི་ཁོར་ཕུག་དེ་སྤར་བས་སྦྱིད་སྤང་དོད་པོ་ཞིག་བཟོ་དགོས།
ང་རང་སྤེལ་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཕུ་ཀྱབ་དུ་རྒྱུ་ལེ་ཐོག་བོད་གཞུང་སློབ་སྦྱོར་གྱི་
སློབ་རྒྱུ་ལྡན་གཞུང་དང་། དེ་བཞིན་གཞུང་པ་ཡར་དུང་ལགས། ལྷ་སློན་
ལགས། ཀུན་དགའ་ལགས། བཀྲས་ཚུང་ལགས། ལུང་གུ་ཆེ་རིང་རྣམ་རྒྱལ་
ལགས། ཨ་ནི་ཚོས་དབྱིངས་སློབ་མ་ལགས། ཆེ་རིང་གུར་མེད་ལགས་
སོགས་གཞུང་པ་མང་པོའི་གཞུང་ཉན་རྒྱུར་དགའ་བོ་ཡོད། ང་རང་ཚོ་མ་
ཡིག་སྤེལ་སྐབས་ཁོང་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་སེམས་ཤུགས་ལེན་གྱི་ཡོད།

ཁོང་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་ལས་ལ་ཉ་ཅང་སློབ་བཅངས་པར་མ་ཟད། ཁོང་
རྣམས་ཀྱི་སྐྱུ་རྩལ་བརྒྱུད་བོད་མི་རྣམས་རྟོག་རྩེ་ཆེན་གྱི་ལོ་ལོ་བ་དང་རང་
མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་མི་ཉམས་གོང་སྤེལ་དང་ཉམས་པ་སྤྲོད་གསོ།
དེ་བཞིན་ང་དང་ང་འདྲ་བ་རྣམས་ལ་སེམས་ཤུགས་འཕར་མ་ཞིག་སྐྱེན་པ་
སོགས། གལ་གནད་ཆེ་བའི་ལས་འགན་ཞིག་སྐྱབ་ཀྱིན་ཡོད།
ངའི་བསམ་པར་ང་ཚོ་ཚང་མས་ཁོང་རྣམས་ཀྱི་སློབ་སྦྱང་ལྡན་ལ་གསར་གཏོད་
ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་སྐྱུ་རྩལ་ལས་ང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། ཤེས་
ཡོན། དཔལ་འབྱོར། དེ་བཞིན་ཁོར་ཡུག་སྤྱང་སློབ་ལ་སོགས་པའི་ཐོག་སྤེལ་
བཞིན་པའི་ལས་ཀ་ཚུང་ཅོག་རྣམས་ལ་མིག་དཔེ་ལེན་ཚོག་
ད་ལྟའི་ཆར་བོད་དེ་ལམ་ཁ་བཞི་མདོ་ཁ་ཞིག་ལ་གནས་ཡོད། ང་ཚོ་ཚང་
མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་བྱུང་འགྱུར་གྱི་ལོ་འགའ་ཤས་ནི་ང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་
ནང་ཉ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་
དབང་སྐྱུར་ནི་གདུག་རྩུབ་ཅན་ཞིག་ཡིན་སྟབས། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཐག་
གཅོད་ཡག་པོ་ཞིག་མ་བྱས་ན་བོད་མི་རིགས་དེ་གསོན་པོར་འཚོ་གནས་བྱུང་
རྒྱུ་དེ་ཡང་ཉ་ཅང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཡོད། འོན་ཀྱང་། ང་ཚོས་དུས་
ཉལ་ཏུ་མྱ་ངན་ལྷོ་བའི་སེམས་ཁམས་ཤིག་ནང་བསྐྱེད་ན། དེས་ཕྱི་གཞུགས་
པོའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ནང་བསམ་སློབ་ལྟུང་གཉིས་ཀར་ཕན་པ་མེད།
ངའི་བསམ་པར་གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ལས་འགུལ་ནང་སློབ་སྦྱང་མང་ཅོམ་སྤྲོད་པ་

དང་། ལག་དགྱི་དང་སྤྱད་སྤྱད་ཉུང་ཙམ། དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་འབད་བཅོམ་
བྱས་པར་ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ལྷུས་ན། ང་ཚོས་གསར་གཏོད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ལྡན་པའི་ཐབས་ལམ་མང་ཙམ་གཏོད་ཐུབ་རྒྱུ་དང་། ང་ཚོས་གཉེན་
ཤེད་རིང་པོས་འཐབ་ཚོད་དེ་ལུ་མཐུད་རྒྱན་འབྲེངས་ཐུབ། ཨ་རིའི་སྲིད་
འཛིན་ཟུར་པ་ཉེའ་རའི་སྤྱུ་མན་གྱི་ཚིག་ཅིག་གཡར་ནས་ལྷུས་ན། "ངན་
ཕྱོགས་རྒྱུང་པར་ལྷ་བའི་མི་ཞིག་གིས་ཁོའི་གོ་སྐབས་དེ་ཡང་དགའ་ངལ་ལ་
འགྱུར་འགྲོ་བ་དང་། བཟང་ཕྱོགས་རྒྱུང་པར་ལྷ་བའི་མི་ཞིག་གིས་ཁོའི་
དགའ་ངལ་དེ་ཡང་གོ་སྐབས་ཤིག་ལ་འཛིན་གྱི་ཡོད།" དེས་ན། ང་ཚོ་བཟང་
ཕྱོགས་རྒྱུང་པར་ལྷ་བའི་མི་ཞིག་བྱས་ནས་དང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་འཇུགས་
རྒྱན་བྱེད་པའི་ལམ་བུའི་སློང་དགའ་སློའི་དགོད་སྐྱོད་བཞིན་ཆས་འགྲོ།
ང་རང་ཚོའི་སྤྱི་སོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་རང་སྲིད་རང་སློང་གི་
ལས་འགུལ་གྱི་ཤུགས་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་། ང་ཚོར་འགོ་བས་སྤུང་གི་སེམས་
ཁམས་དང་། རང་ཁ་རང་གསོ་ལ་མོས་པའི་ལྷ་ཕྱོགས་ཤིག་འཇགས་ཡོད།
གང་ལྟར་ཡང་ང་ཚོས་བསམ་སློབ་དེ་རྣམས་རྒྱུང་དུ་བསྐྱུར་དགོས། གང་ཡིན་
ཟེར་ན་ང་ཚོའི་གནས་སྤངས་ནི་ཡོངས་སུ་ཐ་དད་རེད།
བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྲེལ་གྱི་ཞན་ཆ་ལྷེ་བ་གཉིས་ནི། དཔལ་འབྲེལ་དོ་དམ་སློབ་
དང་། མ་ཚུ་མེད་པ་དེ་གཉིས་རེད། ཞན་ཆ་དེ་གཉིས་མེད་པ་བཟོ་རྒྱུའི་
ཐབས་ལམ་བཟང་ཤོས་ནི་ཉམས་སྲུང་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་

ཚད་ལྡན་ཚོང་རོགས་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལས་དོན་གཉེར་རྒྱ་དེ་ཡིན།
ང་ཚོ་གཅིག་ཕུས་ཡོང་ཐབས་ཡོད་པ་མ་རེད།

ཕྱི་ཕྱོགས་ལ་སློ་མོ་ཕྱེས་པ་དེར་དགོ་དང་སློན་གཉིས་ཀ་ཡོད། འོན་ཀྱང་། ད་
ལྟོ་ཆར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་གནད་བབས་ཀྱི་རྒྱུན་པས་ང་ཚོར་གདམ་ཀ་
མང་པོ་མེད། ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞོན་ལྷན་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་ང་ཚོའི་མགོ་ཐོག་
ཏུ་དབང་མེད་ངང་གཞོན་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོས་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་བཀག་
འགོག་བྱ་རྒྱུ་དང་། ཡང་ན་དེ་ལ་རྣམ་འགྲུར་སླེན་པོ་ཞིག་སློན་རྒྱུའི་ཆབ་ལ།
ང་ཚོས་གནས་སྐབས་དེར་གདོང་ལེན་བྱས་ནས་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷན་
འབྲས་ཐོན་པའི་གོམ་ཁ་འགྲུར་ནས། སློ་སྟོབས་ཆེན་པོས་མདུན་བསྐྱོད་བྱས་
ཏེ་ཆ་མི་འཚལ་བའི་འགྲུར་བ་དེའི་ཁ་ལོ་བསྐྱར་དགོས། དཔེ་ཆ་བཞག་ན།
གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཡུལ་སྐོར་སློ་འཚམ་གྱི་ལས་གཞི་ཚགས་ཚུད་ཅིག་གཉེར་
ཐུབ་ན། དེས་རྒྱུན་པས་གཉེར་ཁ་སློག་འདོན་བྱེད་པའི་ལས་གཞི་གཞོན་
འཚེ་ཅན་དེ་དག་འགོག་ཐུབ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད།

མཉམ་སྲིལ་གྱི་ལས་གཞི་སྲིལ་རྒྱུའི་བསྐྱལ་མ་བྱེད་སྐབས་ཕྱི་ཕྱོགས་གཅིག་
ཕུ་མ་ཡིན་པར། བོད་མི་ནང་ཁྱལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོང་བའི་བསྐྱལ་མ་བྱེད་
དགོས། རྒྱུར་ང་ཚོའི་རྒྱ་ཚོགས་ནང་དུས་རྒྱུན་ཚོང་རོགས་དེ་ཡིད་ཆེས་ལ་
གཞི་བཙོལ་ནས་འཚོལ་བ་ལས་ཁེ་སང་ངས་ཅན་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་
འཚོལ་སྟོལ་མེད། ཚོང་གི་ཁེ་སང་ངས་ཅན་ཞིག་ལ་དམིགས་ན་། རྩི་སྐྱེར་

རམ་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་ཅ་ལག་གང་ཞིག་གཞན་ལས་རྒྱས་པ་ལྡན་པའི་
ངང་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་པ་ ། རྩོགས་གཉིས་ཀར་ཁེ་སང་ཆེ་བ་ཡོད། སྐབས་དོན་
དང་རྒྱུར་ནས་ལྷན་ན། ཤིང་བཟོ་དང་ཤིང་བཟོ་དབར་དང་ཡང་ན་ལྷ་བྱིས་
དང་ལྷ་བྱིས་དབར་མཉམ་སྦྲེལ་བྱེད་པ་ལས་ཤིང་བཟོ་དང་ལྷ་བྱིས་དབར་
མཉམ་འབྲེལ་བྱས་ན་ཕན་རྒྱས་ཆེ་བ་ཡོད། འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་མཉམ་
སྦྲེལ་ལས་གཞི་བརྒྱད། ཡིད་ཆེས་སློབ་འགོལ་གྱི་ཚོང་རོགས་ཕན་ཚུན་ཞན་
ཆ་ཁ་སྐོང་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་གསར་འཛུགས་བསྐྱེད་བྱ་
རྒྱུའི་ཆ་ལག་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། བརྗོད་གཞི་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐོ་
སྤང་འཕར་མ་དགོས་མཁོར་མཐོང་ཆོ། ཨ་རིའི་རྒྱུང་འཕྲིན་གྱིས་གྲུས་པར་
བཅར་འདྲི་བྱས་པའི་བརྗོད་གཞི། "འགྲུར་བཞིན་པའི་བོད་ཀྱི་དཔལ་
འབྱོར།" ཞེས་པ་དེར་གཟིགས་གནང་ཡོང་བ་ལྟ། བྱིད་ཀྱི་དེ་ལྟ་གྲུབ་དུ་རྒྱུའི་
ནང་གཟིགས་བྱས། www.youtube.com

ངས་བོད་ནང་དང་བཅས་བྱོལ་ནང་འགྲུལ་བཞུད་མང་པོ་བྱས་པའི་ཚུང་
ཚོར་ལ་གཞིགས་ན། བོད་མི་སེར་རྒྱ་གཉིས་ཀས་ལས་དོན་ལེགས་པོ་དང་
ཡག་པོ་འགྲུབ་འདོད་ཡོད་པར་ང་རང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད། བོད་མི་རྒྱུ་བོ་བྱི་
སྟོང་མང་པོས་ང་ཚོར་བདེ་སྐྱིད་ལུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མ་འོངས་པ་ཞིག་
ཡོང་ཆེད། སྐྱེར་དོས་ནས་སློབ་མ་མཆིས་པའི་སློབ་གཏོང་གནང་བའི་
མཛད་རྗེས་རྣམས་སྤང་མེད་དུ་བསྐྱུར་བ་མ་ཡིན་པར། ང་ཚོས་གཞན་དོན་

གྱི་བསམ་པ་དེ་ཅམ་མེད་པའི་མང་མོས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྣམ་
པ་རྣམས་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བཅད་སྡོད་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན། ང་ཚོས་
མང་མོས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་རྣམ་པ་རྣམས་བཅད་སྡོད་དུ་བཀོལ་མ་ཐུབ་ན་དེང་
རབས་ཅན་གྱི་བོད་ཅིག་འདྲུགས་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱ་ནི་ཉ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན།
སྡོན་དཔག་འདི་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ ང་ཚོས་གོ་སྐབས་བསྐྱབ་རྒྱ་དང་།
ཉུང་མཐར་ཡང་། སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལས་དོན་རྒྱབས་ཆེན་སྐྱབ་མཁན་གྱི་བོད་
མི་རྣམས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་སྡོད་རྒྱ་ནི་ ང་ཚོར་མཚོན་ན་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་
ཆགས་ཡོད། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན། ཁོང་ཚོས་ཆེས་ལས་ཀྱི་གདམ་ཀ་
གཞན་ཞིག་ལ་འགྲོ་སྲིད། ང་རང་སྐྱེར་དོས་ནས་བོད་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཚད་
ལྡན་ཡོད་པ་དང་མི་བཟང་པོ་དེ་འདྲ་མང་པོ་དོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་།
ཁོང་ཚོས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེད་དང་སྤངས་ངང་དུས་ཚོད་དང་། དཔལ་
འབྱོར་། དེ་བཞིན་རང་གི་ལག་རྩལ་སོགས་ཀྱི་ཞབས་འདེབས་ལྷུས་པ་མ་
མཐོང་། ཁོང་ཁྱོད་ལངས་རྒྱ་དེ་ཉ་ཅང་ལས་སྐྱོ་བོ་ཡིན་ཅུང་། དེ་ནི་དགའ་
ངལ་སེལ་བའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན།
དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་དེ་དཔལ་འབྱོར་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས་
ན། ཚོང་ལས་ཐོག་རྒྱབས་ཆེན་གྱི་བྱ་གཞག་གྲུབ་འདོད་ཡོད་པའི་བོད་མི་
རྣམས་ཀྱིས་ཆ་ཤས་ལེན་དགོས། དེ་ཡང་ཁེ་སང་ཆེ་ལ་རང་འཚོ་བེན་ཐུབ་
པའི་ཚོང་ལས་གཉེར་རྒྱུར་ཉ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་

བྱ་གཞག་བརྒྱུད་ང་ཚོས་བྱུགས་ནས་ལས་ཀའི་ས་མིག་བསྐྱུན་ཐུབ་རྒྱུ་དང་།
བོད་ཀྱི་རང་འཚོ་ཐུབ་པའི་དཔལ་འབྱོར་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐུབ་པ། དེ་
བཞིན་དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་འཕུགས་སྐྱུན་བྱ་རྒྱུར་ཤིན་ཏུ་གལ་འགངས་
ཚེན་པོ་ཆགས་ཡོད།